

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike

Nr. 2185 Prot.

Tiranë, më 13.06.2022

KËRKESË

KËRKUES:

35 deputetë të Kuvendit të Shqipërisë (jo më pak se 1/4 e anëtarëve të Kuvendit).

OBJEKTI:

Ngritura e Komisionit Hetimor të Kuvendit “Për verifikimin e mënyrës së zbatimit të ligjin nr. 55/2015 “Për Investimet Strategjike në Republikën e Shqipërisë”.

BAZA LIGJORE:

Neni 77 i Kushtetutës së Shqipërisë;

Neni 25 i Rregullores së Kuvendit të Shqipërisë;

Ligji nr. 8891, datë 2.5.2002 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Komisioneve Hetimore të Kuvendit”.

DREJTUAR:

Znj. Lindita NIKOLLA

Kryetare e Kuvendit të Shqipërisë.

Znj. Kryetare e Kuvendit,

Në datën 28.05.2015, Kuvendi i Shqipërisë miratoi ligjin nr. 55/2015 “Për Investimet Strategjike në Republikën e Shqipërisë”. Qëllimi i këtij ligji ishte nxitja dhe tërheqja e investimeve strategjike, vendase dhe të huaja, në sektorët e ekonomisë, të identifikuar prej këtij ligji si sektorë strategjikë, nëpërmjet vendosjes së procedurave të posacme administrative favorizuese, lehtësuese apo përshtpjëtësuese të mbështetjes e të shërbimeve ndaj investitorëve (*shih nenin 1*).

Me investime strategjike, ligji ka përcaktuar ato investime që kryhet në një nga sektorët ekonomikë strategjikë, sipas përcaktimeve të vetë ligji (*shih neni 3, pika 6*). Si të tillë, janë konsideruar sektorët (i) energetik dhe minerar; (ii) transport, infrastrukturë e komunikimeve elektronike dhe mbetjet urbane; (iii) turizëm (struktura turistike); (iv) bujqësi (ferma e madhe bujqësore) dhe peshkim; (v) zona e teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik; dhe (vi) zona me përparësi zhvillimi (*shih nenin 8*). Në ligj janë detajuar edhe vlera e investimit dhe numri i punonjësve për secilin sektor.

Për zbatimin e këtij ligji, éshtë parashikuar ngritja e Komitetit të Investimeve Strategjike, një komitet ndërministror, i kryesuar nga Kryeministri dhe në përbërje të tij janë zv.kryeministri, ministri i Financave dhe Ekonomisë, ministri i Turizmit dhe Mjedisit, ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë, ministri i Zhvillimit Urban, ministri i Bujqësisë dhe Avokati i Përgjithshëm i Shtetit (*shih nenin 9*). Kompetenca kryesore e këtij Komiteti éshtë miratimi i statusit “Investim/investitor strategjik”, e cila nënkupton dhënien e një sërë masash mbështetëse për personin juridik privat, vendas apo i huaj, përfshirë edhe vënien në dispozicion të pasurive të paluajtshme shtetërore apo shpronësimet për interes publik (*shih nenet 26–31*).

Ligji parashikonte se afati i fundit për paraqitjen e kërkesave nga subjektet investuese të interesuara për përfshirjen në procedurat për përfitimin e statusit “Investim/investitor strategjik, procedurë e asistuar/e vecantë”, éshtë data 31 dhjetor 2018 (*shih nenin 36*). Megjithatë, ligji éshtë ndryshuar pesë herë, ndryshimi i fundit i bëre në datën 20.12.2021, me ligjin nr. 130/2021 “Për një ndryshim në ligjin nr. 55/2015 “Për Investimet Strategjike në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar”, ku afati éshtë shtyrë deri në datën 31 dhjetor 2023.

Në relacionin e këtij projektligji thuhet “*Shtyrja e këtij afati éshtë miratuar edhe më parë pasi nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë éshtë në proces hartimi i një projektligji “Për investimet”, i cili ka lindur si domosdoshmëri, pasi legjislacioni në fuqi në Republikën e Shqipërisë i jepte një mbrojtje shtesë investimeve të huaja, por jo atyre vendase, ndërkohë që një korpus i ri ligjor më vete ishte krijuar për investimet strategjike.*” (*shih fq. I të relacionit*)

Megjithëse qëllimi i këtij ligji, pra mbështetja dhe nxitja e investimeve, vendase dhe të huaja, në sektorët strategjikë për zhvillimin e ekonomisë së vendit, ishte pozitiv, në praktikë ka rezultuar se ai éshtë përdorur kryesisht si një mekanizëm për t'u dhënë favore dhe përfitime individëve me lidhje të forta personale apo familjare pranë qeverisë dhe drejtuesve të Partisë Socialiste. Në cdo rast, mbi këto projekte ekzistojnë dyshime të arsyeshme për abuzime, favorizim, klientelizëm dhe arbitraritet. Ndërkohë, që shifra në numër projektesh apo vlerë investimesh, të përfituar nga investitorë të huaj mbeten modeste.

Në media janë publikuar edhe së fundmi disa raste, të cilat janë indicie të forta për paligjshmëri, korruption dhe klientelizëm, të tillë si: rasti i Portit të Durrësit; apo heqja nga zona e mbrojtur e një pjese të rëndësishme të Parkut Kombëtar të Butrintit, e cili i éshtë dhënë për zhvillim dy kompanive shqiptare, etj.

Këto raste, por edhe të tjera të miratuara nga Komiteti i Investimeve Strategjike, kanë nxitur aludime të ndryshme mbi qëllimet e këtij ligji, të cilat kërkojnë të vlerësohen me seriozitet dhe përgjegjshmëri nga legjislatori. Kjo duke pasur parasysh edhe faktin se aktualisht (*të paktën sipas relacionit sipërcituar*) pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë është duke u draftuar një projektligj “*Për Investimet*”, i cili synon të ofrojë mbështetje kryesishët për investitorët vendas.

Në këtë kuptim, me qëllim shqyrtimin e të gjitha praktikave të deritanishme të ndjekura nga Komiteti, vlerësimin e mundësisë për hartimin e ndryshimeve ligjore në ligjin nr. 55/2015 “*Për Investimet Strategjike në Republikën e Shqipërisë*” me qëllim parandalimin e të gjitha praktikave të paligjshme, abuzive apo korruptive, si dhe duke pasur parasysh edhe rëndësinë thelbësore që ka për ekonominë tonë rritja e përthithjes së investimeve vendase dhe të huaja, nëpërmjet procedurave të ligjshme, transparente dhe meritokratike, cmojmë të nevojshme ngritjen e një Komisioni të Hetimor të Kuvendit për Investimet Strategjike.

Gjykata Kushtetuese e cilëson si “kompetencë kushtetuese” të drejtën e pakicës parlamentare për ngritjen e komisionit hetimor parlamentar. Duke e veshur një të katërtën e deputetëve me këtë pushtet, Kushtetuta “...*institucionalizon një lloj tjetër autoriteti kushtetues, që njihet si pushteti i pakicës parlamentare*”, që realizohet “...në mënyrë të pavarur...” dhe që është “...i pakufizuar nga vullneti i shumicës”. E drejta e kontrollit hetimor i është njohur pakicës parlamentare, e cila duke i pasur të kufizuara mjetet në dispozicion, mund ta shndërrojë atë në një instrumet të fuqishëm kushtetues.

Ushtrimi normal i veprimtarisë së Kuvendit kërkon ekzistencën e elementeve të domosdoshëm që kanë të bëjnë me krijimin e kushteve për respektimin e ligjeve nga të gjitha organet e tjera të pushtetit publik dhe shtetasit, si dhe pajisjen e tij me mjetet e përshtatshme për realizimin e kontrollit mbi mënyrën e zbatimit të ligjeve dhe mbrojtjen e interesit publik. Komisionet hetimore që ngrihen për këtë qëllim në kuptim të nenit 77 të Kushtetutës, janë një mjet që i shërben pikërisht ushtrimit të kontrollit parlamentar. Ato janë instrument i rëndësishëm i parlamentit për mbledhjen e informacionit për cështje të vecanta, me qëllim arritjen e përfundimeve të caktuara.

Qëllimi i Komisionit Hetimor që kërcohët të krijohet mbi bazën e kësja kërkese, synon që të mbledhë informacione të hollësishme mbi zbatimin e ligjit në të gjitha praktikat e deritanishme të ndjekura nga Komiteti i Investimeve Strategjike për dhënien e statusit investitor strategjik, si dhe të vlerësojë nevojën për miratim, korrigjim, ndryshim të legjislacionit relevant në fushën e investimeve strategjike.

Objekti dhe qëllimi i ngritjes së këtij Komisioni Hetimor është në përputhje me Kushtetutën dhe parimet themelore kushtetuese, për shkak se nuk sjell mbivendosje apo transferime të kompetencave të parashikuara nga Kushtetuta për organe të tjera, por synon njohjen dhe verifikimin në hollësi të të gjitha praktikave të Komitetit të Investimeve Strategjike dhe institucioneve të tjera relevante, me qëllim që të kontrollohet zbatimi i ligjit, të nxirren përgjegjësitë ligjore, si dhe të merren masat e përshtatshme në drejtim të mbrojtjes së investimeve vendase dhe të huaja. Në kuadër të integrimit evropian të Shqipërisë, por edhe marrëdhënieve të shëndetshme ndërkombëtare, mbrojtja e investimeve vendase dhe të huaja nga abuzimet e mundshme, janë objektiva thelbësore. Në këtë kuptim, është detyrë e Kuvendit që pasi të kryejë një skanim të plotë të problematikës, të ndërmarrë cdo lloj veprimi të nevojshëm që ofron mbron dhe garanton investimet vendase dhe të huaja në vendin tonë.

E drejta e Komisionit për kryerjen e hetimeve do të realizohet vetëm brenda funksionit të kontrollit parlamentar dhe detyra kushtetuese që mbulojnë deputetët, si përfaqësues të popullit dhe zëdhënës të interesit publik, për zbardhjen e plotë të kësaj cështjeje. Dobishmëria e këtij hetimi konsiston pikërisht në nxjerrjen e përgjegjësisë institucionale, duke ndihmuar në evidentimin e problemeve dhe mirëfunksionimin e shtetit të së drejtës.

Nëse i referohemi praktikës ndërkombëtare, natyra e cështjeve të hetuara nga komisionet hetimore ka qenë e një rëndësie substanciale apo parësore për publikun, me ndikim të vecantë në marrëdhëni ndërshtetërore, me qëllim nxjerrjen e përgjegjësive institucionale dhe mospërsëritjen e fenomeneve të hetuara në të ardhmen. Në këtë drejtim, cështjet më të shumta kanë patur për objekt administrimin e fondeve publike, marrëdhëni ndërshtetërore, falimentimet e korporatave apo subjekteve të ndryshme private, të cilët kanë patur një impakt në ekonominë e vendit, apo hetimin e fenomeve kriminale.¹

Në rastin konkret, puna e Komisionit Hetimor nuk do të konsistojë në nxjerrjen e përgjegjësive penale për personat që potencialisht mund të kenë kryer shkelje, pasi kjo është detyrë funksionale e organeve të drejtësisë. Komisioni Hetimor do të përqendrojë punën e tij në njohjen dhe verifikimin në thellësi të ligjshmërisë së praktikave të ndjekura nga Komiteti i Investimeve Strategjike dhe institucionet e tjera relevante për dhënien e statusit të investorit strategjik. Nga ana tjetër, mbledhja e informacioneve të detajuara synon që në përputhje me realitetin e diktuar nga rrëthanat, provat dhe të dhënat në dispozicion, të nxirren përfundime mbi nevojën e miratimit, plotësimit apo korrigjimit të ligjeve të vecanta, me qëllimin ofrimin e një mbrojtjeje të plotë ligjore dhe institucionale të investimeve, cka i shërbejnë zhvillimit të qëndrueshëm të ekonomisë së vendit tonë.

¹ Vendimi Nr. 18/2003 i Gjykatës Kushtetutese;

Kërkesa për ngritjen nga Kuvendi të një komision i hetimor, përmbrush tri kriteret kushtetues si vijon: (i) cështja ka të bëjë me funksionin ligjvënës dhe funksione të tjera për të cilat ai është i autorizuar të marrë masa ligjore; (ii) objekti i hetimit fokusohet në një cështje konkrete; dhe (iii) ekzistojnë të dhëna dhe indicie të mjaftueshme që dëshmojnë për ekzistencën e mundshme të praktikave abuzive, klienteliste apo arbitrale lidhur me dhënien e statusit të investitorit strategjik nga Komiteti i Investimeve Strategjike dhe institucionet e tjera relevante.

Kërkesa për ngritjen e një Komisioni Hetimor për Investimet Strategjike, bazohet në nenin 77, pika 2 e Kushtetutës, i cili parashikon se: “*Kuvendi ka të drejtë dhe, me kërkesë të një së katërtës së të gjithë anëtarëve të tij është i detyruar të caktojë komision hetimi për të shqyrtuar një cështje të vecantë.*”, si dhe nen 25 i Rregullores së Kuvendit, i cili parashikon se “*1. Kuvendi ka të drejtë dhe, me kërkesën e një së katërtës së të gjithë anëtarëvë të tij, është i detyruar të caktojë një komision hetimi, për të shqyrtuar një cështje të vecantë. 2. Komisionet hetimore të Kuvendit veprojnë sipas procedurës së parashikuar me ligj.*”

Prandaj, duke pasur parasysh sa më sipër, ne, një grup deputetësh, jo më pak se $\frac{1}{4}$ e anëtarëve të Kuvendit të Shqipërisë, bazuar në nenin 77, pika 2 të Kushtetutës dhe nenin 25, pikat 1 dhe 2 të Rregullores së Kuvendit,

KËRKOJMË:

1. Ngritjen e një Komisioni Hetimor të Kuvendit “Për verifikimin e mënyrës së zbatimit të ligjin nr. 55/2015 “*Për Investimet Strategjike në Republikën e Shqipërisë*”.
2. Komisioni ka për objekt të veprimtarisë së tij: (i) shqyrtimin e të gjitha praktikave të deritanishme të ndjekura nga Komiteti i Investimeve Strategjike dhe institucionet e tjera relevante për dhënien e statusit të investitorit strategjik; dhe (ii) vlerësimin e nevojës për miratimin, plotësimin apo korrigjimin e ligjeve relevante për investimet strategjike.
3. Komisioni do të përbëhet nga 15 (pesëmbëdhjetë) anëtarë, nga të cilët kryetari dhe gjashtë anëtarë i përkasin Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike dhe tetë anëtarë Grupit Parlamentar të Partisë Socialiste.
4. Komisioni e ushtron veprimtarinë për një afat 4-mujor nga data e miratimit të këtij vendimi.
5. Mbledhjen e Konferencës së Kryetarëve për shqyrtimin e kësaj kërkese dhe caktimin e datës së miratimit në Kuvend në seancën plenare më të afërt.

- 1 - Garment Berolli ~~Baptist~~
2 - Glareous Mosle ~~Green~~
3 - leather Greshkoje ~~coastal~~
4 - Reinforcement Lida ~~Alloy~~
5 - Glutamate Cupi ~~Gum~~
6 - gelatine Berolini ~~gel~~
7. Zef Alla ~~gel~~
8. ANDIA Uru ~~gel~~
9. Glutamine Ask ~~Flakes~~
10. Emelje ~~Lipid~~ ~~gel~~
11. Merita ~~Berolini~~ ~~gel~~
12. Bleaching Nellborti ~~gel~~
13. Sashua ~~fur~~ ~~gel~~
14. Sheld Mzies ~~gelefa~~
15 - Melidon Burkki ~~Burkoti~~
16 - Tahuur ~~ORJOLA~~ ~~resin~~ ~~gel~~
17 - ~~██████████~~ ~~GAMPURI~~ ~~Peeepsy~~
18 - Emerald Bano ~~Bano~~
19 - Linolite Metalloj ~~gum~~
20 - Jade Tcheku ~~gum~~
21 - Sphalerite Scheelite ~~Scheelite~~

- 22) ATM ASHUTU
23. Krishnadev Mehta
24. Afran Sarker
25. Bujar Desai Brijesh
26. Huda Shou
27. Kastriot Prol
28. Saimir Korresh
29. Sehsutin Mulyana
30. ACFED RUS44
31. Farroo Nuzo
32. P. Xhefeng Big
33. Lherzi Gjergji Ch
34. Lukim Bashir
35. ENKECESS Al-BEAT

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "John G. Hart".